ชื่อผลงาน รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

ผู้วิจัย นางเปรมศิริ เนื้อเย็น

หน่วยงาน โรงเรียนบ้านหนองบ้วย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

ปีการศึกษา 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 และ 4) เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ การดำเนินการวิจัยมี 7 ขั้นตอน คือ **ขั้นตอนที่ 1** การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย **ขั้นตอนที่ 2** ศึกษาสภาพการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น นำไปสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 127 คน **ขั้นตอนที่ 3** สร้างรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยการสนทนากลุ่มประเด็นเฉพาะ (Focus Group Discussion) โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 10 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง แล้วนำข้อมูลจากการจดบันทึกการสนทนากลุ่มมาพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 **ขั้นตอนที่ 4** การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมในขั้นตอนที่ 3 จำนวน 10 คน เครื่องมือ

ได้แก่ แบบประเมิน มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.87 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป **ขั้นตอนที่ 5** การทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยการ 1) จัดทำและประเมินคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ในชุดเดิมที่ทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ในขั้นตอนที่ 3 ประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้ฯ จำนวน 10 คน 2) ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยใช้กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียน จำนวน 108 คน เครื่องมือ ได้แก่ แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ 3) สอบถามความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองนักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในโรงเรียนบ้านหนองบ้วย ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 137 คน เครื่องมือได้แก่ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน 5 ระดับ **ขั้นตอนที่ 6** ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 147 คน เครื่องมือได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยประยุกต์จากเกณฑ์การประเมินคุณภาพรูปแบบของคณะกรรมการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโครงการทางการศึกษา (The joint Committee on Standards for Education Evaluation) ซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propreity Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) มีดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\overline{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) **ขั้นตอนที่ 7** นำเสนอรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การร่วมประสานงาน อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ การร่วมตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก การร่วมวางแผน อยู่ในระดับมาก การร่วมลงมือปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก การร่วมสร้างเครือข่าย อยู่ในระดับปานกลาง และการร่วมนิเทศติดตาม อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การร่วมประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการสร้างรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ได้รูปแบบการดำเนินงาน 7 องค์ประกอบ จำนวน 47 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การร่วมวางแผน จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ การร่วมประสานงาน จำนวน 7 ตัวบ่งชี้ การร่วมตัดสินใจ จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ การร่วมลงมือปฏิบัติ จำนวน 8 ตัวบ่งชี้ การร่วมนิเทศติดตาม จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ การร่วมประเมินผล จำนวน 5 ตัวบ่งชี้ และการร่วมสร้างเครือข่าย จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ และคู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 มีความเหมาะสมอยู่ระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 1) คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านอยู่อย่างพอเพียง อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านจิตสาธารณะ อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านระเบียบวินัย อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ 3) ความพึงพอใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย มีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านคุณภาพบริหารการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านคุณภาพของบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ

4. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คือ ด้านความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ด้านความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก และด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนดโดยมีความเหมาะสม และความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไป

5. รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนคุณธรรมแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองบ้วย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก และ 47 องค์ประกอบย่อย

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม, โรงเรียนคุณธรรม, การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์